

Slavenski dom

Štev. 54

V Ljubljani, 5. marca 1936

Leto 1.

Izjave boljševiškega diktatorja o položaju na svetu

Stalin govori o vojni na Uzhodu

Sovjeti niso le poučeni, temveč tudi pripravljeni

Moskva, 5. marca. c. Veliko pozornost je v ruskih in ameriških krogih vzbudil razgovor, ki ga je boljševiški diktator Stalin imel z zastopnikom ameriškega tiska. Sicer tako molčeči državnik je v tem razgovoru na vsa vprašanja jasno odgovoril in podčrtal dejstvo, da obstoji na svetu nevarnost za vojno.

Na vprašanje ameriškega časnikarja, ali bo Sovjetska Rusija v primeru japonskega napada na Zunanjo Mongolijo pomagala Mongolom, je Stalin odgovoril, da to mora, ker je taka njena dolžnost. Ameriški časnikar je nadalje vprašal, če so v sovjetskih krogih informirani o tem, da je treba pričakovati v najkrajšem času japonskega napada na Ulanbator. Tudi temu vprašanju je Stalin pritrdil.

dejal je, da sovjetski armadni krogi niso samo o tem namenu japonskega generalnega štaba poučeni, kar je važno zaradi tega, da bi se znali v primeru nevarnosti ravnati in varovati, marveč pripravljajo sovjetski vojaški krogi tudi odločno protiakcijo. Sovjeti ne bodo napadli, pač pa se bodo v primeru napada z vso odločnostjo branili.

Napad od Nemcev

Glede nevarnosti, ki grozi Sovjetski Rusiji od Nemčije in ki je aktualna zaradi vse bolj tesnega političnega sodelovanja med Nemčijo in Poljsko, je Stalin dejal, da hoče Nemčija s svojim prijatelstvom do Poljske dobiti samo državo, ki ji bo posodila svoje ozemlje, da bo po njem lahko uresničila svoje osvajalne načrte. V zvezi s tem je

Stalin izjavil tudi, da je po njegovem prepričanju verjetno glede prihodnje velike svetovne vojne samo to, da bo izbruhnila nenadno in docela nepričakovano.

Na vprašanje, ali je ta čas po njegovem mnenju blizu, je Stalin rekel, da ne, ker ni naroda na svetu, ki bi si ne želel miru, torej ni naroda, ki bi hotel vojno. Pač pa sta trenutno na svetu dve nevarni ognjišči za vojno: prvo tvori Japonska s svojimi azijskimi stremeljenji, drugo pa je v zapletenem političnem položaju v Evropi, katerega je kriva predvsem Nemčija. Trenutno je Japonska nevarnost močnejša in bolj neposredna, čim pa se bo ta spor likvidiral, se bo nevarnost prenesla v Evropo.

Kje je neguš?

Badoglio razbija zadnje armade

Makale, 4. marca. Potem, ko so čete maršala Badoglia uničile tri abesinske armade, se je vsi pozornost italijanskega poveljstva obrnila proti zadnji abesinski organizirani skupini armade rasa Imrua. Ta armada se je nahajala v skrajnem severnem kotu Abesinije v pokrajini Sire, odkoder je z napadi ogrožala Aksum. Po poslednjih vestih s fronte, so italijanske čete opravile tudi s to armado. Armada rasa Imrua beži proti reki Arkazi, preganjajo jo italijanski avijoni in nagle čete. Italijani hočejo bežeči abesinski armadi preprečiti prehod čez reko Takaze, čez katero je samo nekaj slabih mostov. Če se jim to posreči, bo moral ras Imru izbirati med tem, ali se uda Italijanom, ali pa bo njegova armada docela uničena.

Z južne fronte pa poročajo, da je general Graziani začel odločno ofenzivo proti vojski rasa Našibuja in se naglo bliža Harariju in Džidžigi.

Vojsna se začenja

Addis Abeba, 5. marca. AA. Havas poroča: Ob priliki vesti, ki jih je o svojih zmagah objavilo ita-

lijansko vrhovno poveljstvo, je abesinski cesar poslal mohamedanskim podanikom brzojavko sledeče vsebine: »Vojna se šele začne. Vsi moski, ki so sposobni za vojno, morajo kreniti na fronto. Abesinci ne smejo nikdar verjeti v italijanska poročila o zmagah in o mrtvih in ranjenih. Kadar Italijani ubijejo dva Abesince, tedaj pišejo, kako so ubili celo divizijo.«

Kje je cesar?

Addis Abeba, 5. marca. Poleg velikih skrbi, ki jih abesinskim vodilnim krogi prizadevajo italijanske zmage na bojišču, ne vedo v Addis Abebi nič o tem, kje se nahaja cesar. Zdej ne vedo, kam bi mu poslali poziv Društva narodov, naj se začne pogajati za mir. V prestolici že ves teden nimajo nobenih vesti o cesarju.

Pariz, 5. marca. AA. Havas poroča s tigreske fronte: tri abesinske armade v skupni moči 135.000 vojakov so popolnoma uničene. Bitka, ki se je za-

čela 11. februarja, se je končala s popolno zmago italijanskih čet. V tej bitki je bilo ubitih ali ranjenih 30.000 Abesincev in italijanske čete imajo sedaj dovolj popolnoma varnih poti. Trije največji abesinski poveljniki so popolnoma uničeni. Ras Imru je pokazal velike vojaške sposobnosti, ker je usel obkoljevanju s strani italijanskih čet, vendar pa ni mogel preprečiti razpada svoje armade. Ras Mulugeta se je močno upiral pri Ambi Aradamu, vendar pa je končno zapustil armado in se sedaj umika. Ras Kasa je napravil veliko napako, ker se je pustil obkoliti. Ta trenutek so Italijani gospodarji položaja. Sedaj hočejo izkoristiti svojo zmago na ta način, da bi utrdili obalo reke Takaze. Kolikor se more do sedaj ugotoviti, so Italijani izgubili pri Ambi Aradamu 700 vojakov, v bitkah na Tembijenu pa ravno toliko.

Rim, 5. marca. AA. Havas poroča: Bombardno letalo, ki je v teku bitke v Tembijenu padlo na tla, je imelo za pilota polkovnika Ermana Bartolija, komandanta 14 skupine eskadrilje. Z njim sta bila dva podporočnika in dva podčastnika.

Rickett ne nosi ital. predlogov za neguša

London, 5. marca. AA. Havas poroča: Rickett je izjavil zastopniku agencije Reuter, da je popolnoma netočna vest, da je njemu bilo poverjeno, da nese Mussolinijeve predloge neguša. Rickett je dodal, da odpotuje jutri v Kairo, vendar pa tekem bivanja v Rimu ni videl Mussolinija in tudi ne državnega podtajnika za propagando. Rickett potuje v Addis Abebo, da uredi vprašanje svoje koncesije.

Beck v Bruslju

Bruselj, 5. marca. AA. Pat poroča: Jutranja avdiencia zunanjega ministra Becka pri kralju Leopoldu III. je trajala celo uro. Ob priliki tega razgovora je kralj nosil poljski križ za zasluge. Izjavil je, da je vesel, da nosi ta red, ki ga je prejel kot prestolonaslednik iz rok gosp. Becka, ki je tedaj kot polkovnik po naredbi maršala Pilsudskega zastopal poljsko vojsko pri belgijskem vrhovnem poveljstvu. Po avdienci je Beck izjavil časnikarjem, da ga je zelo dirnila ta pozornost kralja Leopolda III.

Francija in sovjeti

Pariz, 5. marca. AA. Skupščinski finančni odbor je včeraj razpravljal o predlogu de Lasteyria, ki poziva vlado, da se naj začne pogajati s sovjeti za ureditev francoskih dolgov, med pogajanja pa naj prepreči vsako dajanje posojil Sovjetski Rusiji. Desničarski člani odbora so govorili za ta predlog. Levičarski člani odbora pa so izjavljali, da otvoritev kreditov od francoske strani Sovjetski Rusiji ne pomeni nikake nevarnosti za francosko gospodarstvo in da lahko samo koristi francoskemu gospodarstvu. Poslanec Vincent Auriol, socialist, je podčrtal, da je de Lasteyriejev predlog proti francoskemu sovjetskemu protokolu od leta 1934, ki je predvidel kredite Rusiji, da se poveča francoski izvoz. Na koncu je odbor sestavil odbor trojice, ki naj setavi primeren predlog, ki bo vodil račun o misljenju, ki se je izjavljalo na včerajšnji seji in nato na prihodnji seji predložil svoje mnenje.

Zasedanje Balkan. sporazuma

Belgrad, 5. marca. m. Letošnji predsednik Sveta držav balkanskega sporazuma turški zunanji minister Tefvik Rudži Aras je sklical Svet držav balkanskega sporazuma na zasedanje na dneve 20., 21. in 22. t. m. To zasedanje, na katerem se bodo pretresala vsa mednarodna politična vprašanja, ki zanimajo države članice Balkanskega sporazuma, se bo vršilo v Belgradu.

Varšava, 5. marca. AA. Stavka tekstilnega delavstva v pokrajini Lodža etalno narašča. Včeraj, tretji dan stavke, je stavkalo že 14.000 delavcev.

DN in kitajsko gospodarstvo

Zeneva, 5. marca. b. Odbor Društva narodov za tehnično sodelovanje med DN in med Kitajsko je včeraj pod predsedstvom avstralskega delegata Brucea zasedal ter na tej seji odobril program za sodelovanje.

Odbor bo ta svoj program izvajal po posebnih strokovniških, ki jih bo DN poslalo na Kitajsko. Program obsega: 1. načrt glede združene organizacije kmečkega prebivalstva na Kitajskem; 2. predvideva zgraditev prometnih zvez, zlasti tistih, ki služijo tranzitnemu prometu; 3. natančen gospodarski načrt glede modernizacije

pridelovanja svile; 4. določa vse potrebno za organizacijo zdravstvenih služb. Glede zgraditve železnice, posebno proge po dolini reke Jangce-kianga je že urejeno vse potrebno, ker so progo po naročilu DN že trasirali angleški tehnični in vojaški strokovnjaki. Ta proga je za Angleže velike važnosti, ker bo držala prav do tibetanske meje in je razumljivo, da so pospeševali gradnjo, oni, ki hočejo imeti neoviran dostop do Tibeta za primer spora s Sovjeti.

Seje tega odbora so se udeležili zastopniki Kitajske, Danske, Španije, Francije, Anglije, Italije, Romunije in ameriški opazovalec.

Vatikan prekine odnošaje z Nemčijo?

Berlin, 5. marca. m. Tukajšnji apostolski nuncij je predložil nemški vladi noto, v kateri Vatikan zahteva, da mora vlada Rajha pospešiti rešitev vseh onih vprašanj, ki se tičejo odnosov med državo in katoliško Cerkvijo. Nota Vatikana, predložena nemški vladi, je sestavljena tako, da se iz njenega teksta da sklepati, da bo Vatikan v slučaju, če nemška vlada na noto ne bi dala zadovoljivega odgovora, prisiljena odpoklicati svojega nuncija in prekiniti diplomatske odnošaje z Nemčijo.

Kakor znano, so se z nastopom hitlerjevskih metod v političnem, kulturnem in verskem oziru

odnošaji med Cerkvijo in državno upravo v Nemčiji neprestano zaostrevale. Zaman so bili pozivi nemških škofov, tudi intervencije apostolskega nuncija so bile brezuspešne. Nemška »kultura« divja proti katoliški Cerkvi naprej. Iz dejstva, da je predložil Vatikan nemški vladi ostro noto, ki utegne imeti za posledico prekinitev diplomatskih odnošajev, dokazuje, da so razmere, ki jih živijo katoličani v Nemčiji, dosegle svoj vrhunec. Ves kulturni svet se pri tem postavlja na stran Vatikana in z zanimanjem pričakuje nemškega odgovora.

U Rimu molče na poziv DN

Rim, 5. marca. b. Rimski krogi ne dajejo z ozirom na poziv sveta 13, ali je Italija pripravljena začeti pogajanja z Abesinijo, nobenih izjav in se drže zelo rezervirano. Ministrski predsednik Mussolini po svojem običaju popolnoma molči. Pač pa je za soboto sklicana seja italijanskega ministrskega sveta, kjer bo vodja Italije povedal, kakšno stališče je zavzel do mirovnega poziva on in njegova država. Danes ni mogoče ugotoviti niti malo, ali bo ta odgovor pozitiven ali negativen. Res je samo to, da je Edenov predlog glede poostrežive sankcij bil v Rimu sprejet kot brezob-

ziren in nad vse antipatičen. Nevoljo je v Rimu zbudilo tudi dejstvo, da je poziv sveta 13 sestavljen v tonu, ki mu daje značaj ultimata.

Odgovor v soboto

Rim, 5. marca. Poučeni krogi izjavljajo, da bo italijanska vlada dala končnoveljavni odgovor na ženevski poziv v soboto, ko se sestane na odločilno sejo. Ta odgovor bo usodnega pomena za ves nadaljnji razvoj dogodkov ne le na fronti, marveč tudi v Evropi sami. Zato je razumljivo, da ga pričakujejo v Zenevi z največjo napetostjo.

Starhemberg v Rimu privatno

Rim, 5. marca. o. Uradni krogi v Rimu izjavljajo, da nima obisk kneza Starhemberga v Rimu nikakega osebnega značaja. Starhemberg se mudi v Rimu samo kot vodja domovinske fronte. V tem svojstvu kaže živahno zanimanje za vse ustanove fašistovskega režima, zlasti za mladinske organizacije. Tem ustanovam bo posvetil začasa svojega bivanja vso pozornost, ker se hoče seznaniti z njihovim ustrojem in z duhom, ki v teh fašistovskih organizacijah vlada. Isti krogi izjavljajo, da namerava avstrijski kancler preorganizi-

† Josipina Kozak

Ljubljana, 5. marca.

Danes ob 3 jutraj je nenadoma preminula splošno znana in priljubljena gostilničarka pri »Strajzelnu« 68 letna Josipina Kozak. Ko je bila sinoči še prav živahna, pač nihče ni slutil tako bližnje smrti. Okrog 2 jo je nenadoma zadela kap. Zapušča sina Vladota Kozaka ter napol brate gg. Juša in dr. Ferda Kozaka. Pokojnica je bila znana osebnost ter zlasti priljubljena pri svojih številnih gostih.

Turčija prosi za posojilo v Nemčiji

Ankara, 5. marca. b. Ravnatelj turške narodne banke bo v prihodnjih dneh odpotoval v Berlin. Njegovo potovanje je v zvezi s prizadevanji turške vlade, da bi najela pri nemških finančnih skupinah večje posojilo. To posojilo bo znašalo 10 milijonov turških funtov. Turška vlada rabi to posojilo za osvajanje svojega načrta glede domače kovinske industrije. Delo za ta načrt je preračunano za 5 let.

Angleški delavci proti oboroževanju

London, 5. marca. o. Svet delavske stranke, izvršni odbor stranke in delavskih sindikatov ter delavski člani parlamenta so se včeraj popoldne sestali v Vestminstru, da bi proučili vladni načrt za organizacijo angleške obrambe. Ta načrt zahteva 300 milijonov funtov izrednih izdatkov za prvo potrebo. Izvršni odbor delavske stranke se bo z vso odločnostjo postavil na stališče, da je tako oboroževanje v današnjem težkem položaju docela nesmiselno in nemogoče. Kako bo pa delavska stranka to svojo opozicijo izvedla, se bodo odločili na današnjem sestanku.

Drobne

Dunaj, 5. marca. AA. Havas poroča: Porotno sodišče je včeraj obsodilo 7 narodnih socialistov, ki so bili obtoženi zaradi veleizdaje. Trije so obsojeni na 2 in pol leta prisilnega dela, dva na dve leti, dva pa na eno in pol leta prisilnega dela.

Madrid, 5. marca. AA. (DNB) Na vsem Španskem divjajo vremenska neurja. V pokrajini Leonu je snežni melež zadela več vseh. Promet je znatno otežkočen v vseh ostalih krajih severne Španije. Vojaški in policijski oddelki delajo za razčiščenje proge.

Tatinski triki

Ljubljana, 5. marca.

Poročali smo že o slučaju, ko je tat telefoniral v trgovino, naj mu pošljejo na stanovanje ljubljanskega odvetnika zavoj stvari in da naj vajuje prinese s seboj tudi tisoč dinarjev drobiža. Nekako istočasno, ko se je pojavljala dotični tat, se je pojavila v Ljubljani tudi neka ženska. 3. marca t. l. je prišla v trgovino v Kolodvorski ulici, izbirala tam blago, kakor največja dama, nekaj se ji je dopadlo, drugo ne; končno pa je vendarle naročila raznega blaga v vrednosti 1500 Din. Blago je bilo zavito in bilo je treba plačati. Tedaj je »dama«, ki se je izdajala za nevesto iz Litije, dejala, da ima opravka še v drugih trgovinah, da paketa ne more vlačiti s seboj in da se bo vrnila. Tudi plačala bo seveda tedaj, ko bo paket odnesla. Dama je torej odšla, paket pa jo je lepo čakal v trgovini. To je bilo v predpoldanskih urah. Popoldne je naenkrat zavznil pri trgovcu telefon in trgovcu je nevesta iz Litije dopovedala, da ni mogla priti po paket v trgovino, ker ni imela časa, da ga pa prosi, naj ji pošlje paket na kolodvor, kjer da čaka. Trgovec pa je bil dovolj previden ter je takoj zaslužil trik, s katerim hoče ženska izvabiti blago. Zato blago kratkoma ni poslal; bil je prepričan, da bo ženska prišla sama v trgovino, ako hoče blago imeti in ga pošteno plačati.

Pa se je kmalu izkazalo, da je imel trgovec prav. Ženske namreč ni bilo nazaj. Slučajno pa jo je istega dne zagledala na ulici trgovčeva soproga. Ta je hotela žensko nagovoriti, a se je litijska nevesta proti vsakemu pričakovanju spustila v beg ... Slučaj je prišel na uho tudi policiji, ki se ji je posrečilo skrivnostno žensko ujeti. Izkazalo se je, da je to stara znanka policije, ljubljanska modistka G. M., ki je radi deliktov iz koristoljubja že večkrat stala pred sodnikom.

Ni pa bila G. M. niti par ur v rokov policijskih organov, ko je že tudi nalakarja Javoršek Albina spoznala v aretiranki ono žensko, ki ji je 1. marca zvečer ukradla v neki gostilni damski dežnik. Ko ji bodo vest natančneje pretresli, bodo prišle verjetno na dan še razne druge dogodbe ...

Vremenska poročila

Bistrica-Bobinjsko jezero: plus ena, pooblašeno se je, mirno, 20 cm južnega snega.

Kranjska gora: minus ena, barometer se dviga, pooblašeno se je, mirno, na 40 cm podlagi 30 cm sreža, smuka prav dobra.

Planica: nula, barometer visoko, vreme vedro, južen veter, 108 cm sreža, smuka dobra, mala in srednja skakalnica uporabljiva, drsalnice neuporabno.

rati svoje mladinske zveze docela po italijanskem vzoru. Glede vesti, da se je med poljo neke pred Milanom pridružil avstr. kanclerju nemški zunanji minister Von Neurath, izjavljajo nemško-italijanski krogi, da je ta vest popolnoma izmišljena, no vlak je prišel samo sin nemškega zunanjega ministra čisto slučajno, ko se je vračal s potovanjem po Gornji Italiji. Sin nemškega zunanjega ministra je že več let vojaški ataše pri nemškem poslanstvu v Rimu.

Predavanja za zdravnike OUZD

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani bo priredil za zdravnike OUZD ciklus predavanj o tuberkulozi.

Namen predavanj je, da vzbudi zanimanje praktičnih zdravnikov za probleme tuberkuloze, jih pridobivajo za aktivno sodelovanje v borbi proti tuberkulozi ter jih seznanijo s pripomočki in metodami za ugotovitev diagnoze in terapije.

Predavanja se bodo vršila v veliki dvorani OUZD v Ljubljani, Miklošičeva cesta 20 in to v dnevih 7., 14., 21. in 28. marca ter 4. aprila t. l. (t. j. ob sobotah) popoldne od 16 do 18.

Program predavanj je sledeči:

Dne 7. marca 1936: 1. Dr. R. Neubauer, šef zdravilišča Golnik in vodja dispanzerja v Kranju: Novi nazori o patogenezi tbc. — 2. Dr. J. Prodan, vodja dispanzerja v Ljubljani: diagnoza tuberkuloze s sredstvi praktičnega zdravnika. — 3. Profesor dr. A. Košir, šef diagnostičnega laboratorija OUZD: Laboratorijska tehnika.

Dne 14. marca 1936: 4. Dr. Neubauer R.: Tu-

berkuloza v rentgenu (z demonstracijami). 5. Dr. I. Drobnič, specialist za notranje in pljučne bolezni OUZD: Diferencialna diagnoza.

Dne 21. marca 1936: 6. Dr. T. Furlan, asistent zdravilišča Golnik in vodja dispanzerja na Jesenicah: Zdravljenje tuberkuloze. — Dr. R. Neubauer: Kolapsoterapija pljučne tuberkuloze s posebnim ozirom na indikacije.

Dne 28. marca 1936: 8. Dr. F. Minaš, specialist za kirurgijo OUZD: Tuberkuloza kosti s posebnim ozirom na vprašanje tuberkuloze in traume. — 9. Dr. J. Jakša, specialist za kožne in spolne bolezni OUZD: Tuberkuloza kože.

Dne 4. aprila 1936: 10. Dr. E. Dereani, specialist za očne bolezni OUZD: Tuberkuloza oči. — 11. Dr. J. Pogačnik, otolaringolog OUZD: Tuberkuloza grla. — 12. Dr. I. Zajec, šefzdravnik OUZD: Tuberkuloza v socialnem zavarovanju.

Teh predavanj se morejo udeležiti tudi privatni, banovski in bolnični zdravniki, ki se zanimajo za te velevažne probleme tuberkuloze.

Spretnost, pri kateri odločujejo desetinke sekunde:

Smuški skoki

Tik pred veliko mednarodno skakalno prireditvijo bodo gotovo vsi listi zopet ugibali, koliko bodo tekmovalci skakali. Vendar vprašanje »koliko?« ni edina zanimivost te prireditve; enako interesantno je vprašanje, »kako bodo skakali?«

Kakšna je tehnika 90 in 100 metrskih skokov? Kako je to mogoče, da lete nekateri skakalci kar čez 90 m daleč, drugi pa komaj 60 m?

O tem hočemo govoriti. Naša izvajanja bodo tem zanimivejša in točnejša, ker se naslanjajo na študije ugodnih strokovnjakov kakor ing. Straumann, Uhlig, prof. Knolla, Pfeiferja in drugih. Smuško skakanje na neverjetne daljine ni več čudo, ni več tajna; s pomočjo filma in drugih aparatov se je posrečilo navedenim strokovnjakom povsem točno in zanesljivo analizirati smuške polete.

Po Straumannovih izsledkih je mogoče aerodinamičen skok šele tedaj, če doseže skakalec začetno hitrost vsaj 20 m na sekundo, kar bi pomenilo hitrost 72 km na uro. Zato mora biti zalet smuške skakalnice primerno dolg in strm.

Dolžina skoka zavisi največ od dobrega odskoka. Zato mora biti odskok bliskovito hiter. Dober skakalec, kakršen je n. pr. Norvežan Birger Ruud, potrebuje samo desetinke sekunde, da se izproži, ko drči po mostu skakalnice. Kakor so pokazale filmske analize v Ga-Pa, potrebujejo slabši skakalci za odskok mnogo več časa in sicer kar petinko sekunde. Že to pomeni izgubo več metrov!

Vprašanje, kako visoko se odžene skakalec iznad mosta, je še vedno sporno. Uhlig trdi, da je z dobrim odskokom možno povzročiti krivuljo leta po zraku kar za en meter, filmska analiza pa je pokazala, da ostane krivulja nepovzdignjena.

Birger Ruud skače s hitrostjo 30 m na sekundo!

Takoj v začetku leta po zraku ima skakalec nalogo, da se nagne tako naprej, da ga zračni upor nosi. V ta namen se skakalci nagnejo z glavo proti krivini smuči. Svojsitvena v tem pogledu je

zopet Ruudova tehnika: najprej se predkloni s trupom, tako da leži skoraj vodoravno, zatem pa potegne še noge nazaj, da tako dobesedno leži na zračni »blazini«.

V tem se izvajanja teoretikov povsem strinjajo. Treba se je samo nasloniti na zračno blazino...

Tako krmari skakalec približno tri sekunde dolgo in med tem časom napravi krivuljo, katere dolžina znaša 90 m, višina pa 50 m. Maksimalna hitrost, katero doseže med letom po zraku, znaša čez 100 km na uro. Medtem krmari z rokami v smeri naprej in gor in napravi 4 do 6 bočnih krogov.

Koristna ploskev telesa in smuči, ki omogoča aerodinamičen polet, znaša po Straumannovi cenitvi le en kvadratni meter. In vendar je tako učinkovita! Kakor omenjeno, je ta učinkovitost mogoča le radi velike hitrosti skakalca.

Hitrost med letom je stopnjujoča. Pri 60 meterskem skoku n. pr. znaša v začetku 22,5 m na sekundo, tik pred doskokom pa 27,5 m na sek.

V čem je prednost dobre skakalnice?

Najtežja stvar pri smuških skokih je doskok. To je prehod iz leta po zraku v smuk. Ako bi bil skakalec tudi v trenutku doskoka zelo močno nagnjen naprej, tedaj bi nujno padel naprej, napravil bi »kozolec«, ki bi bil pri 100 km hitrosti kaj lahko usoden. Zato se v trenutku, ko se približa doskotišču, zravna, z rokami pa napravi krog v nasprotno smer. Za to je potrebna velika spretnost, zakaj zravnanje se mora pravčasno in to v desetinki sekunde!

Vendar mora še tako dober skakalec pri doskoku pasti, ako doskotišče ni dovolj strmo. Čim bolj se krivina ali bolje strmina doskotišča sklada s krivuljo skakalčevega doskoka, tem lažje je skok izpeljati. Kakor trdijo strokovnjaki, je baš v tem velika odlika naše skakalnice v Planici. Njen doskok je lahek in zato beleži tako majhen odstotek padcev.

Mariboru preti ogromna izguba

Ukinitev železniških delavnic bi bila hud udarec za vso Slovenijo

Maribor, 4. marca.

Delavnice državnih železnic v Mariboru so po obsegu in po številu delavstva eno največjih industrijskih podjetij. Danes zaposlujejo 1900 uslužbencev, pri polni zaposlitvi bi se pa to število lahko še povečalo na 2500. Za Maribor sam so delavnice življenjskega pomena. Saj znese plača za vse uslužbenke letno okrog 20 milijonov Din, ki po ogromni večini oslonejo v Mariboru ter oplojajo tukajšnje gospodarstvo. Sploh se ima Maribor v marsičem zahvaliti železniškim delavcem, da se je tako naglo, zlasti v predvojnem času razvijal. Tudi za vso Slovenijo so te delavnice ogromnega pomena. Letno potrošijo raznega materiala v vrednosti okrog 50 milijonov dinarjev, ki jih zopet prejme naša industrija in trgovina. Slovenija ima od delavnice veliko gospodarsko korist. Mariborske delavnice so obenem največji tovarni obrat v celi državi.

Gotove kroge v Belgradu pa mariborske delavnice že od nekdaj bodejo v oči. Opetovano so se že delali poskusi, kako bi se Mariboru ta ustanova odvzela ter prinesla kam v »sredino« države. Sedaj so se te težnje zopet pojavile in sicer v prav resni obliki. V naši državi imamo sedem železniških delavnic in sedaj se snuje še osma v Kraljevu v Srbiji, ki naj bi bila največja ter naj bi prevzela 30% vseh popravil našega železniškega voznega parka. V Kraljevu naj bi se takorekoč osnovala centralna najmodernejša delavnica, katero bi nekatere delavnice v drugih mestih samo dopolnjevale. Vse ostale delavnice pa naj bi se ukinile in med tem je obsojena na smrt tudi mariborska. Eden od vzrokov, ki jih Belgrad navaja za ukinitve mariborske delavnice, bi bila tedaj že omenjena koncentracija voznih popravil v Kraljevu. Drug vzrok

pa naj bi predstavljal neugden geografski položaj mariborske delavnice. V Belgradu so jako zaskrbljeni, ker ležijo taki veliki obrati tik meje. Zaradi tega se pojavljajo v strokovnih glasilih železniške tehnične stroke čim dalje številnejši glasovi, naj se mariborska delavnica demontira. Druga vzroka, ki je bližnja meje, ne morejo navajati. Pozabijo pač, da nimamo v naši državi nikjer niti ene točke.

Zato je pač čisto vseeno, ali je taka delavnica v Kraljevu, ali pa v Mariboru.

Mnogo znakov govori za to, da se nameravajo mariborske železniške delavnice popolnoma na tihem polagoma res demontirati. Tako se že nekaj let ne vršijo v delavnicah nobene nove investicije, dasi bi bile nujno potrebne, če se hoče obrat vzdržati na dosedanj višini. Delavnica tudi ne sprejema več vajencev, dasi so ravno ti tvorili glavni naraščaj uslužbenskega kadra. Poleg tega se govori, da bo prestavljenih v delavnice v Kraljevu več sto delavcev-specialistov iz Maribora. Glavni znak je pa ta, da so bile vse delavnice podrejene železniškim direktorijem, na katerih teritoriju se nahajajo, samo mariborska je izjema ter je podrejena naravnost generalni direktoriji v Belgradu. Kaj to pomeni, je razvidno najbolj iz tega, da je nad polovico inženjerjev v mariborskih delavnicah že Srbob, ki potem odločajo o sprejemu naraščanja, o nabavkah itd. Za naše ljudi skoraj ni več prostora v njih.

Nujno potrebno bi bilo, da bi se sedaj vsa slovenska javnost zavzela za obstoj železniških delavnic v Mariboru. Gre za 2000 slovenskih družin, ki bi izgubile delo in kruh in gre za ogromne gospodarske izgube, ki bi zadele Slovenijo z ukinitvijo take velike ustanove.

Drobiž iz domovine

Opereta, delo mladih študentov

V zagrebškem mladinskem gledališču se pripravljajo zanimiva opereta, katere besedilo in muzikal so napisali sami mladi študentje. Opereta se naziva »Pekov Misko«. Besedilo te opere je napisal šestdesetletni Norbert Neugebauer, ugledni maturant Ivan Asič, ki je opereto tudi instrumentaliziral. Zanimivo je tudi to, da je vso scenerijo za prvo predstavo pripravil četrdesetletni, brat avtorja besedila. Pri delu samem sodelujejo tudi nekateri člani zagrebškega gledališča, vendar so vse delo, izvedbeni režijo in baleta, prevzeli sami mladi dijaki. Vsebinsko, operete je zabavna. Njena glavna tendenca je pregovor »ne kradi«. Vsebinska pa je vzeta iz življenja rokodelskih vajencev. Kljub temu je opereta polna veselih in saljivih prizorov, mladi avtorji so vpleli v opereto tudi nekaj »slagerjev«, ki o njih trdijo sami, da bodo Zagreb kar vžgali. V Zagrebu z izrednim zanimanjem spremljajo korajžo in navdušenje mladih študentov, ki se včasih športa lotevajo sami takega dela. Opereta se bo uprizorila v mladinskem gledališču, kjer imajo že dobro izvežbano igralsko družino, v kateri se udeležujejo zgolj mladi dijaki srednjih šol.

Noč strahote v Mitrovici

Kakor smo že večkrat poročali, je Sava v bližini Sremske Mitrovice tako visoko narasla in že zdela spodnašala varnostne nasipe, da so za večer in večerajšo noč prebivalci pričakovali najhujšega. Vse prebivalstvo je stalo na straži, prav tako so bili pripravljeni gasilci in vojniki, ki so sproti skušali mašiti luknje, kjer je voda vdrla skozi nasipe. Čim se je pojavila nevarnost, je gasilska sirena na to opozarjala prebivalstvo. Ob 9 zvečer je bila nevarnost zelo velika, na ogroženih

mestih so pogrešali ljudi, ki bi popravljali nasipe. Največjo nevarnost so pozno v noč oznanile sirene in zvonovi. Na nekaterih krajih se je voda kar nenadno pojavila, pridrla je iz tal Ugotovili so, da je voda prišla skozi stare rimske kalafombe, ki se nahajajo v tleh pod mestom in odhod dalje poiskala pot skozi zgornjo plast. Naglo so okrog takih curkov zgradili okrogle nasipe in s črpalkami spravljali vodo v nadaljino strugo. Pozno v noč je voda prodrla nasip na bosanski strati in preplavila velike komplekse zemlje. Dalje je Sava razdrla tudi velik del železniške proge Sidsremska Rača. Voda je prodrla v mesto še na več drugih mestih, vendar se je skrbno organizirani brambi posrečilo sproti zaustaviti vodi po v mesto. Proti jutru je začela voda rahlo upadati in frenulno odstranila skrbni prebivalstva, ki se je balo še mnogo hujšega.

Nova stranka

Današnji zagrebški »Jutarnji list« javlja iz Belgrada, da pripravljajo člani Narodnoseljaškega kluba v skupščini vse potrebno za ustanovitev nove politične stranke. Nova stranka bo imela značaj kmečke stranke, podobna poljedelski stranki Joce Jovanovića. Voditelja Narodnoseljaškega poslanskega kluba v skupščini sta, kakor znano, Voja Djordjević, upravitelj Zveze srpskih poljedelskih združenj in dr. Dragotin Janković, bivši poljedelski minister. V ta namen sta imela ta dva poslance več razgovorov s svojimi političnimi prijatelji, na katerih so baje pripravljali vse potrebno za ustanovitev stranke. Od hrvatskih poslancev bi se novi stranki pridružila posl. Luka. Kostrenčević in prof. Ljubomir Mastrović, Mačkov dežidant, ki se je pred nekaj dnevi radi tega mudil v Belgradu. Ta dva bi bila nosilca nove strankine organizacije na Hrvatskem. »Jutarnji list« ve povedati tudi, da se bo tej skupini v Sloveniji pridružil Ivan Pucelj.

V rokah paraagrafa

Čigavi so deli koles

Policiji sta padla v roke dva sumljiva tipa, o katerih bi pristojna oblast najbrž ne mogla dati najboljšega »pisma o glasu«. Povod za aretacijo so dali prav za prav številni sestavni deli ukradenih dvokoles. Nobeden od obeh sedanjih policijskih oskrbovalcev ni mogel pojasniti, odkod imata te sestavne dele. Razumljivo je, da jih policija sprito te okolnosti ni mogla pustiti nazaj na zlato svobodo. Ugotoviti mora namreč, čigavi so deli koles in kako so prišli v roke obeh postopačev. Slednja okolnost policiji najbrž ne bo delala posebnih preglavic, ker je več kakor gotovo, da je vse skupaj ukradeno, pač na bosta imela predlagave oba postopača, če se bosta morala truditi z dokazi, da sta dele koles pridobila poštenim potom.

Čigava je damska ura?

Na glavnem kolodvoru pa je policijski organ ustavljal dva brezposelna urarska pomočnika, ki sta prodajala ogródje zlate damske ure dalmatinskim krošnjarijem. Moški pa navadno niso lastniki damskih ur in zato je policijski organ opravičeno zasumil, da utegne biti zlato ogródje damske ure sumljivega izvora. To je potrdila tudi okolnost, da fantica ne moreta prav pojasniti, kje sta zlato predmet dobila. Verjetno je, da je zlato ogródje ukradeno. Ura je zlata damska, z dvema pokrovoma, na zunanji strani vsa gravirana in ima na eni strani gravirano konjsko glavo. Ura je na vpogled na upravi policije soba 24.

Hazardiranje

V Ljubljani že dalje časa niso izsledili kakega primera, da bi ljudje igrali za visoke vsote na slepo srečo. Očitno je hazardiranje v sedanjih časih splošnega pomanjkanja denarja že precej izginilo. S tem seveda ni rečeno, da bi ne bilo nikjer več nobenega takega primera. Gotovo je, da v skritih ljubljanskih kotičkih potegnejo z mize še marsikatero »banko«, vendar ostanejo taki primeri tajni.

Tako igrati na slepo srečo, kakor je delal to brezposelni mesarski pomočnik Zantež Josip, pa ne zna vsakdo. Doma je iz Jurklostra pri Laskem ter je že od nekdaj vnet igralec kart na slepo.

ZOPET NESREČE IN NAPADI

Celjska bolnišnica je zopet sprejela večje število žrtve raznih nesreč in napadov. 13 letno hčerko posestnika iz Ljubnega Klemenšek Ivanko je na cesti neki fant sunil tako močno, da je padla in si nalomila levo nogo. — Kokliča Jurija, 33-

letnega dninarja iz Ogorevca pri Sv. Juriju ob j. ž., je pred dnevi v Krajnci neki posestnik sunil z nogo in mu zlomil eno rebro na desni strani. — Vodiska Leopolda, 26 letnega brezposelnega delavca iz Tevé pri Marija Gradcu je tudi pred dnevi okrog pol 11 zvečer na Jevcah napadel Anton Vodišek, posestnik od Sv. Petra pri Marija Gradcu in ga z nožem zabodel v čelo nad desnim očesom. — Arčiča Janeza, brezposelnega delavca in sina posestnice od Sv. Florijana pri Rogatcu, je dne 1. marca ob pol 11 ponoči zabodel pri Sv. Florijanu pos. sin Caizek Janez z nožem v desno ramo.

Zgodba hlapca Jerneja

Celje, 4. marca.

Danes je bila pri okrajnem sodišču v Celju prav zanimiva pravda, ki nam prav nazorno prikazuje razmere, kakršne se vedno vladajo, in nam pripoveduje novo zgodbo o hlapcu Jerneju, ki je šel iskat pravico na sodišče. Ni sicer to Cankarjev hlapec Jernej, vsaj po letih službovanja ne, vendar je kljub temu zelo poučen dokaz, kakšni nazori o socialni pravičnosti so še vedno razširjeni med našim ljudstvom.

Iz celjske okolice je doma, 14 let mu je bilo, ko so se zmenili starši z nekim posestnikom v okolici Dobrne, da bo šel služiti za hlapca. Zmenili so se tudi za plačilo. Po štirih letih službe bo dobil za plačilo pravo, oziroma tej odgovarjajočo

denarno vrednost. Fant je res služil, dva dni pred potekom pogodbe pa odšel. Seveda je zahteval svoje plačilo, a gospodar mu ga ni hotel dati, češ, da ni odslužil vse dobe, kolikor so se bili zmenili. V fantovem imenu je oče šel na sodišče, misleč, da bo tu uspel in da bo fant dobil za plačilo kravo, oziroma toliko in toliko denarja, kolikor je pač danes vredna ena krava. Toda pisani zakoni, ki so danes v veljavi, so pač taki, da na sodnji niso dali prav njemu, oziroma njegovemu očetu, ker na fant ni odslužil roka, za katerega so se pogodili. Kot odškodnino je dobil za triletno delo hlapca — seveda dva dni manj. — 115 Din. Hlapec Jernej je pravdo izgubil in je, zastojni iskal pravice na sodnji.

Štorklja na železniški postaji

Celje, 4. marca.

Zgodilo se je na neki železniški postaji blizu Celja v soboto zvečer. Vlak, ki prihaja iz Zagreba, se je ustavil na postaji ob 20.51. Poleg drugih potnikov je izstopila na postaji tudi mlajša ženska, ki je bila namenjena očitno naprej ter je nameravala izstopiti na prihodnji postaji, kjer je tudi njen dom. Pripeljala se je iz Zagreba. Po poklicu je brezposelna modistinja. Izstopila je in z velikim trudom prišla do izhoda, kjer je pa omagala in prosila tam službojujočega železničarja za pomoč. Železničar je pa videl, da on pač v takem slučaju ne more dosti pomagati, zato ji je svetoval, videč jo, da se je vedno bolj zvijala, naj prosi za pomoč domačega zdravnika, ki je s svojo soprogo prav takrat odhajal s postaje. Namesto zdravnika je pa odgovorila njegova soproga, da je ženska pač pijana in da nima denarja. Seveda vse to v blazni tevtonščini.

Pa je ubogo dekle omagalo in za nekaj trenutkov je že bilo čuti jok nedolžnega otročiča, ki je zagledal luč sveta na prostem, ponoči v zimskem mrazu. Uboga mati se je vsa tresla od mraza. Železničarji, videč mučno situacijo, so mladi materi takoj priskočili na pomoč in opravili vse potrebno, kar je mogoče v takem slučaju storiti. Takoj je bila na mestu nosilnica, na kateri so njo in otročiča spravili na gorko v postajno poslopje. Tudi sam postajnačelnik in njegova žena sta izvršila v polni meri svojo dolžnost — prav vse je funkcioniralo, kakor je v takem primeru potrebno. Otročiček je dobil tudi prvo oblačilo, ki ga je pripravila gospa načelnikova. Nato so poklicali še babico in končno tudi zdravnika. Oba sta prišla, toda glavno zaslugu imajo pa le naši vrli železničarji. S prvim prihodnjim vlakom so dekle z otrokom še pred polnočjo odpravili v celjsko bolnišnico, kjer si bo mati nekoliko opomogla, nato pa odšla na svoj dom v Ponikvo ob j. ž.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, četrtek, 5. marca: Evžebij.
Jutri, petek, 6. marca: Perpetua.

Lekarne. Nočno službo imajo: dr. Kmet, Tyr-
seva 41. mr. Trnkoczy ded., Mestni trg, in mr.
Ustar, Selenburgova 7.

Kaj bo danes

Vrtni salon restavracije »Zvezda«: občni zbor
Zveze bančnih, zavarovalnih, trgovskih in indu-
strijskih uradnikov kraljevine Jugoslavije.

Salezijanska prosveta: ob 20 prosvetni večer.
Predava g. Temlin Stefan o vzgoji.

Narodna šola v Mostah: ob pol 20 skiptično
predavanje g. Lenarda o pravilnem obrezovanju
sadnega drevja.

Dvorana Akademskega doma, Miklošičeva 5: ob 20
predavanje slovaškega akademika g. Geraldinija o
temi: »Razvoj Slovaške po vojni.«

Nekaj najlepših arij iz najrazličnejših oper
svetovnega repertoarja nam bosta zapela odlična
člana slovenske opere gđe. Zvonimira Zupečeva
in Jože Gostič na II. letošnjem mladinskem kon-
certu. Na klavirju ju spremlja pijanist Marijan Li-
povšek. Mladinski koncert, ki se vrši pod naslovom
Arija, bo v Filharmonični dvorani v nedeljo točno
ob 11 dopoldne. Vstopnina je minimalna, 3 Din stane
spored, ki velja za vstopnico. Dobi se v knji-
garni Glasbene Matice.

XX. prosvetni večer, ki bo v petek, 6. marca
ob 8 zvečer v verandni dvorani hotela Union, je
posvečen umetnostnim spomenikom, katere pre-
malo poznamo. Brez dvoma bo vsem onim, ki ho-
dijo ob nedeljah na razne kraje naše domovine,
zelo ustreženo to predavanje. Predavatelj g. mgr.
Viktor Steska, ki je priznan strokovnjak na tem
polju, bo podal nekaj bežen pregled o naši umet-
nosti na podlagi skiptičnih slik in sicer o stav-
barstvu, kiparstvu in slikarstvu. Oziral se bo na
starejšo dobo. Posamezne predmete bo razlagal iz
zgodovinskega in umetnostnega vidika. Predpoda-
ja vstopnice: Prosvetna zveza, Miklošičeva c. 7.

Violinski koncert Karla Rupla, ki bi se mor-
al vršiti v petek, dne 6. t. m., je preložen na po-
nedeljek, dne 23. t. m., to pa vsled tega, ker si je
pianistka gđe. Zora Zarnikova pri padcu zvinila
roko. Kupljene vstopnice ostanje v veljavi.

Dela českých autorjev Habeta, Jiraka, Moyzesa,
Reinera, Schulhofa in Vit. Novaka bomo slišali na
hotimnem koncertu Glasbene Matice, ki bo v pone-
deljek, 9. t. m. ob 20 v Hubadovi pevski dvorani.
Spored izvajajo: gđe. Fratrikova ter gg. Veljati,
Lipovšek in dr. Svara. Sedeži so v predprodaji v
knjižarni Glasbene Matice po 10 Din, stojišča po
5 Din.

Stare igre so že povsod doživle svoje novo
vstajenje. Pri nas smo precej dolgo čakali, da je
vstalo iz prahu pozabljenja tisto malo, kar imamo
takega blaga ohranjenega. Najstarejši takšen pri-
mer, ki nam je ostal, je iz začetka 18. stoletja.
To je besedilo škofjeleške pasijonske procesije, ki
ga je napisal za leto 1721 kapucin o. Romuald
iz Standreža pri Gorici. Niko Kuret je ta tekst
predelal za sodobni oder in ga izdal kot »Sloven-
ski pasijon«. Ta pasijon je doživel v nedeljo —
prvič v Ljubljani — v dvorani Delavske zbornice
v izvedbi ljubljanskega Ljudskega odra svoje odr-
sko vstajenje. Prireditelj je bila z veličastnim ljud-
skim pejem, ki je donelo po dvorani, lepo ubrana
priprava za postnega duha. Pasijon se ponovi za
širše občinstvo to nedeljo, dne 8. marca, ob 16 v
dvorani Delavske zbornice pri izredno nizkih
cenah.

Šahovska simultanka. Izredno zanimivo prire-
ditelj je Slovenska šahovska zveza pripravila za
danes zvečer ob 20 v kletni dvorani hotela »Me-
tropol«. Prvič namreč nastopijo trije naši mojstri:
gg. dr. Milan Vidmar, Vasja Pirc in Milan Vid-
mar ml. v skupni simultanki proti okroglo 60 šah-
istom. To simultanko, ki bo nudila edinstven šah-
ovski užitek tako igralcem kakor gledalcem, bo-
do omenjeni mojstri zaigrali v korist Slovenske
šahovske zveze. Naj torej ne bo med nami pri-
jatelja šaha, ki ne bi obiskal te izredno velike in
zanimive šahovske borbe ter s tem podprl velike
načrte Slovenske šahovske zveze.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

DRAMA

Začetek ob 20

Četrtek, 5. marca: Gosposki dom. Red B.
Petek, 6. marca: Zaprtlo.
Sobota, 7. marca: Pesem s ceste. Red C.
Nedelja, 8. marca ob 15: Goljemanov. Izven. Cene
od 10 Din navzdol. — Ob 20: Tuje dete. Izven.
Cene od 20 Din navzdol.

OPERA

Začetek ob 20

Izven.
Četrtek, 5. marca: Saloma. Red Četrtek.
Petek, 6. marca: Zaprtlo.
Sobota, 7. marca: Katarina Izmajlova. Red B.
Nedelja, 8. marca ob 15: Manon. Izven. Cene od
30 Din navzdol. — Ob 20: Apropas, kaj dela
Andula? Izven. Cene od 30 Din navzdol.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Četrtek, 5. marca: 12. Venčki slagerjev (plošče),
24.5 Vremenska napoved, poročila. — 13. Napoved
časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15 Operni zbori
(plošče). — 14. Vremenska poročila, borzni tečaji.
— 18. Skladbe edicije Rich. Birnbach, Berlin (Radijski

»Dober večer, gospa. Ali ne stanuje tu gospod
Jonke?«
»Da. Kaj mu pa hočete?«
»Jaz nič, ampak on bi rad vedel, če je to res.«

O. Romuald:

„Slovenski pasijon“

Prijetno nas je iznenadil »Ljudski oder« —
igralska družina akademikov — s svojo prvo letoš-
njo prireditvijo v dvorani Delavske zbornice, s
»Slovenskim pasijonom«, ki ga je napisal škofje-
leški kapucin o. Romuald iz Standreža pri Gorici
kot besedilo za pasijonsko procesijo, ki se je vršila
v Škofji Loki prvič l. 1721. Je to izvirni slovenski
pasijon, ki je res novost za naš oder in bi bilo bolj
posrečeno ime »pobožnost Kristusovega trpljenja« —
Križevega pota, kot pa ime igre ali misterija.
Razporeženo, ki ga ustvarja petje različnih cer-

Slovenski pasijon: »Zalostna mati«.

kvenih pesmi (n. pr. Daj mi Jezus, da žalujem,
Sveti Križ itd.) med posameznimi slikami, ki jih
poje vsa dvorana, nas postavi v cerkev, kjer sle-
dimo vsem dejanjem Križevega pota z resničnim
in globokovernim sočustvovanjem. Ponekod je har-
monija pesmi in prizora tako tesno povezana in
tako močno dojeta, da mora raniti tudi versko
mlačnega ali celo versko brezbriznega gledalca.

Zanimiv pojav v našem prosvetnem delu je ta
takoj ob prvem nastopu veliko obetajoča ljudska
družina naših akademikov. Seveda je stvar se v
začetkih in bi bilo marsikaj lahko boljše, toda že
dejstvo samo nam da upati, da bomo morda končno
le dobili to, kar že toliko časa čakamo in iščemo
»jasno usmerjeno katoliško odrsko umetnost«. Zadi-
nje čase, odkar nismo imeli več Ljudskega odra,
smo vedno bolj čutili, česa nam manjka. Lansko
leto pa je »Ljudski oder« spet oživel in skupina
akademikov si je nadelo nalogo, da ustvari iz ljub-
ljanskega »Ljudskega odra« poslej matico vseh na-
ših ljudskih odrov. Hoče biti dramatsko jasno orien-
tiran in hoče predvsem odkrivati odrsko tvornost
na domači zemlji zraslih produktov (slovenski tek-
stil). Ohenem pa je naloga »Ljudskega odra«, da
dokazuje današnjemu razvajanemu gledališkemu ob-
činstvu bitno življenjsko pravico katoliškega gleda-
lišča in temu primerno vzgoji razumevaljoče gle-
dalce in počasi pronikniti tudi na deželo. Prvi
osnutki so dani, ostalo pa je stvar časa, močne in
vztrajne volje, ugodnost razmer in razumevanje.
Vršiti tako eminentno kulturno nalogo na katoliški
osnovi moramo samo najpogosteje pozdraviti.

»Slovenski pasijon« je religiozno dejanje in iz-
poved najboljšega in najlepšega v človeku in se
ni zdi, da ne bi bilo prav, da bi se spušča v široko
kritiko poklicnega gledališča. Delce ni toliko umet-
nina, pač pa je izraz globoke verne ljudske duše,
ki se nekako spoveduje in sprašuje vest in opominja
gledalce od slike do slike tako kmečko nazorno
in toplo ganljivo, da učinkuje kakor dobro doživeta
meditacija ali molitev tudi na teatrsko razpolože-
nega gledalca. Je to tipičnost vseh tako zvanih
srednjeveških in poznejših pasijonskih iger, ki so
k nam prišle že precej pozno. Je ta pasijon, kot
sem že omenil, v obliki velikonočne procesije, in
je edini slovenski tekst, ki nam je ohranjen. Za naše
odre ga je priredil prof. Niko Kuret, ki ga je izdal
v svoji zbirki: »Ljudske igre« v »Zalozbi ljudskih
iger«.

V prologu povabi Veliki angel s kelihom v
rokah vse ljudi, naj premišlujejo, kaj vse je moral
Jezus pretrpeti zaradi naših grehov in naj vendar
že enkrat spoznajo božjo dobroto in usmiljenje.
Izvirni greh in njega posledice, izguba posvečujoče
milosti božje, smrt in oblast hudičeva nad ljudmi
in vsa strašnost pogubljenih duš nam elika pisatelj
v predgri. Ta prizor je bil najmočnejši po celoti
in je dobro zagrabil. Igralci so se dobro razvili in
pričakovali smo, da bo dejanje postopoma raslo
in da bo vedno bolj napeto, pa je pozneje proti
koncu znatno tu pa tam popustilo. Mogoče je bila

kriva raztrganost z odmori, ki jih ni docela izpol-
nilo petje, deloma pa prizori sami, ki so se vrstili
v tako hitrem tempu.

Lep je bil prizor pri zadnji večerji, samo be-
sedica »dušica« je motila v uših Kristusovih ob
tako slovesnem trenutku. (Malo pretdo so bili
ponekod poudarjeni konci verzov, pri nekaterih
prizorih to precej motilo.)

Tudi tretja slika »Judas in Judje« je bila po-
srečena, samo malo čudno se nam je zdelo, da ni
bilo nobene besede iz zboru. Učinkovit je bil pri-
zor pri Kafji in pri Pilatu. Pilat je dobro posrečen,
samo molk okoli stoječih nas je zopet motil. Pri
Herodu sem pričakoval več blaziranosti in judov-
ske norčavosti in pa razburjenosti, ki bi bila na
Jezusovo molčanje na mestu, vsaj notranja. Bičanje
in Kronanje sta bili mučni sceni, ki pa sta bili tudi
posrečeno izpeljani.

»Glej človek« je bil bolj zunanje dramatičen
prizor, ki ga pa je dobro podčrtal Pilat s svojim
močnim glasom in dobro posrečeno rimsko neron-
sko masko. V dvanajsti sliki je bilo »Križev pot«
malo preveč mahanja z rokami in prerivanja, da ni
prišel prizor z Veroniko tako jasno do izraza.

»Pod križem« je bil tudi dobro občuten prizor,
ni pa prodrlo do pravega izraza globoka žalost in
zlomljenost, ki je psihološko nujna, a vendar s
strani božje Matere, rekel bi, stoično mirna! Ne-
pozabno lep vtis je naredila »Zalostna Mati« z
mrtvim Sinom v naročju.

Na koncu igre ima človek prijeten občutek,
kakor da je bil v cerkvi pri pobožnosti Križevega

Slovenski pasijon: »Pod križem«.

pota. Čutili smo, da je delce zraslo iz preproste
vernosti in zato je zaslužilo spoštovanje in po-
božno zbranstvo, ki je bila ves čas v dvorani. Zavest
občevstva se je tako lepo čutila! Glavno vlogo,
Kristusa, je g. Peterlin dobro rešil in zasluži vse
priznanje. (Mogoče je dal kaj malo preveč duška
notranjemu doživljanju, vendar pa ta motnja ni
prišla tako do izraza.)

Tudi Lucifer, Duša, Smrt, Pilat, Janez itd. so
bili posrečeni. Scenarija (zaves) je prijetno učin-
kovala, zlasti preprostost zadnjih prizorov. Splošen
uspeh prve prireditve je bil torej dober. Igralski
družini želimo, da bi napredovala in šla vztrajno
po poti, ki si jo je začrtala v svojem programu in
da bi nas še večkrat iznenadila s podobnim, tako
skrbno nastudiranim delom.

»Slovenski pasijon« bomo videli na odru v
Delavski zbornici spet v nedeljo 8. III. ob 4 pop.
Toplo ga priporočam vsem, ki ga še niso videli!
Posebno zdaj v postnem času imamo lepo priliko,
da se živimo spet vsaj za nekaj »v veliki« »my-
sterium iniquitatis« in tako spet doživimo velike
trenutke našega odrešenja po Kristusu.

Obenem pa podprimo stremljenje naših pozh-
tvovalnih akademikov, ki žrtvujejo čas in ugodnost,
da spravijo na oder tako odlično katoliško sloven-
sko odrsko delo. Lojze Jože Zabkar.

Cene živini tudi na ljub. sejmu višje

Ljubljana, 5. marca.

Včeraj je bil v Ljubljani reden živinski sejem.
Za ta sejem je vladalo precejšnje zanimanje, tako
med kmeli oziroma prodajalci živine, kakor med
mesarji in prekupevalci. Prvič se je namreč izva-
jala na ljubljanskem sejmu sedaj že tako popular-
na akcija kmečke sloge, ki jo vodi v Sloveniji
Kmečka zveza.

PLAKATI

Kakor znano, pozivlja Kmečka zveza kmete k
slogi s plakati, ki jih nabija na sejmistihi. Tudi na
ljubljanskem sejmistu je bilo včeraj polno takih
plakatov, posebno pri vhodih. Plakati pozivajo
kmete, naj ne dajejo živine pod ceno, naj bodo
složni in naj zapuste sejmistihe istočasno opoldne.
Končno navaja plakati tudi cene, pod katerimi naj
se na sejmu ne prodaja

ovčester), — 18.40 Slovensčina za Slovence (g. dr.
Rudolf Kolarič), — 19. Napoved časa, vremenska na-
poved, objava sporeda, obvestila. — 19.30 Nae. ura:
Sokolstvo predavanje (iz Belgrad), — 20. Slovenska
klavirska glasba: I. ura. Skladbe: Bravničar — Kogot
izvaja na klavirju g. dr. D. Svara, uvodna beseda:
g. prof. M. Lipovšek. — 21. V. Potovanje od zapada
proti vzhodu (Radijski orkester). — 22. Napoved časa,
vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15
Radijski jazz. Konec ob 23.

Drugi programi:

Četrtek, 5. marca: Belgrad: 20. Koručnice in
valček. — 20.30 Narodne pesmi. — 21. Koncert Jugoslo-
venskega glasbenega društva iz Zemunja. — 22. Plošče.
— 22.30 Pevski kvarteti. — Zagreb: 20. Preno. iz Bel-
grad. — 22.15 Plesna glasba. — Duana: 19.30 Zborne
balade. — 20.30 Loharjeve pesmi na ploščah. — 21. Ve-
sela ura. — 22.10 Zabavni koncert. — 22.45 Plesna
glasba. — Budimpešta: 19.40 Pravljinska igra. — 21.20
Violina in klavir. — 22.40 Operni orkester. — Trst-
Milan: 17.15 Plesna glasba. — 20.35 Giordanova opera
»Sibirija«. — Rim-Bari: 17.15 Klavir in petje. — 20.35
Pietrijeva opereta »Potpuški kvartet«. — Praga: 19.30
Vojaška godba. — 20.15 Iz operet. — 21.15 Orkestralni
in pevski koncert. — 22.15 Plošče. — Parizava: 20. Za-
bavni koncert. — 21. Tybischeka igra »Puščava«. —
21.35 Poljske narodne pesmi. — 22. Komorna glasba. —
22.30 Laska glasba. — Berlin-Königsberg-Prastina: 20.10
Veliki radijski orkester iz Königsberga. — Ham-
burg: 19. Vojaška godba. — 20.10 Plesni večer. — Lip-
ski: 19.15 Romantične pesmi. — 20.10 Hitlerjevski ve-
čer. — Köln: 20.10 Radijsko zrcalo. 22.30 Schumannove
skladbe. — Frankfurt-Stuttgart: 20.10 Mozartov ciklus.
— Monakovo: 20.10 Narodnosocialistični večer. — 21.10
Večerni koncert radijskega orkestra. — 23. Komorni
orkester.

Maribor

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Četrtek, 5. marca ob 20: Cigan baron. Premijera.
Red C.

Lekarne. Nočno službo imajo: Mr. Vidmarjeva
lekarna »Pri Arhu« na Glavnem trgu; mr. Savo-
stova »Magdalenska lekarna« na Kralja Petra trgu.

KAJ BO DANES

Predavanje za rezervne oficirje bo drevi ob
20 v dvorani Ljudske univerze. Za vse rezervne
častnike predavanje obvezno.

Film »Golgota« se predvaja v kinu Union.
Film je edinstveno delo, ki so ga izdelali v Fran-
ciji pod nadzorstvom kardinala Verdiera.

Jutri literarni večer v dvorani Ljudske uni-
verze. Pet zastopnikov naše literature bo čitalo
svoje se nenatisnjene proizvode. Spored je sledeči:
Vida Tauferjeva (pesmi): Krivda, Jutro, Mrlič, Ba-
lada, Magdalena. — Miran Jarc (proza): Nemo
mesto, Delavci s kmetov, Hlapec Andrej, Sin, Novi
Ljudje. — Franjo Roš (proza): Tovariša, Grob,
Obtoženec. — Ruža Petelinova (pesmi): Ob želez-
niški progi. V muzeju, Morlika, Privid. — Tone
Seliskar (proza): Jetnišnica, Izgnanca, Poslednje
pismo, Pravljica.

Gledališke vesti. Drevi je premijera operete
»Cigan baron«. V soboto in nedeljo zvečer go-
stuje v gledališču bivši tenorist mariborske ope-
rete Ciril Bratuž. V soboto nastopi v »Veselem
kmetiču«, v nedeljo pa kot princ Radjami v »Baja-
deri«. — Premijera prve mladinske igre bo v ne-
deljo popoldne ob 15. Vprizori se Goljeva pestra
in vesela pravljica »Princeska in pastirček«.

Prosvetno društvo v Koških ima v nedeljo
ob 4 popoldne zanimivo predavne v društvenih
prostorih.

Podporno društvo za revne učence bo imelo
v sredo, dne 18. t. m., občni zbor ob pol 18 v Can-
karjevi šoli.

Sorodstvo med mestnimi uslužbenci

Ljubljana, 4. marca.

Župan dr. Juro Adlešič je izdal na podlagi
sejnega sklepa od 14. febr. t. l. okrožnico, na pod-
lagi katere se bo uredilo sorodstveno razmerje
med uslužbenci mestnega načelstva.

Sorodstvo v premi vrsti, stransko sorodstvo do
vštetega tretjega kolena in svaštvo v premi in stran-
ski vrsti do istega kolena zabranjuje službovanje
oseb v uradu, kjer bi bila lakemu sorodniku nepo-
sredno podrejena, nadrejena ali pa z njim v kon-
trolnem razmerju. Isto velja za moža in ženo, ki
sta v mestni službi. (§ 10 službene pragmatike.)

Personalopravni odbor mestnega sveta Ljub-
ljanskega je na svoji redni tajni seji z dne 14. febr.
1936 sklenil, da je izvršiti pregled in ugotoviti če
in v koliko so podani taki primeri, da bi službo-
vali v istem uradu uslužbenci, ki so si v sorodstvu
ozir. v svaštvo ali mož in žena in se nahajajo v na-
d- in podrejenem razmerju odnosno v kontrol-
nem službenem razmerju.

Zato naroča župan vsem načelnikom oddelkov,
pododdelkov mestnih podjetij, da ugotove, v koliko
je podan v njihovem oddelku kak gori navedeni
primer in da predlože tozadevno poročilo perso-
nalnemu oddelku do 15. marca 1936.

Marsikak talent izhira iz hrepenenja po ge-
nialnosti.

Velik umetnik se pogosto šteje za majhnega,
majhen pa nikoli ne izgubi prilike, da se ne bi
poviševal.

MESARJI SE BRANIJO

Čudno bi bilo, če bi mesarji in prekupevalci
z živino spričo novega kmečkega gibanja ostali
prekrižani rok. Tega tudi ljubljanski mesarji niso
storili, temveč so se — čim so zaslužili posledice
kmečke samooorabme — vsak na svoj način in po
svojih močeh založili z živino. Hočejo namreč čim

dalje vzdržati, ne da bi jim bilo treba v preveliki
meri nakupovati živino po novih cenah. Tako so
ljubljanski mesarji v zadnjem času nakupili po de-
želi kar okrog 200 parov goveje živine. Nakupili so
živino v času, ko je bilo novo kmečko gibanje v
prvem začetku. Vrgli pa so se na kraje, kjer o novi
akciji še niso ničesar vedeli. Takih krajev je še
precej in mesarji so poslali tja svoje ljudi, da po-
kupijo živino, kolikor je po starih cenah morejo
dobiti.

ZALOGA ZA 14 DNI

Ljubljanski mesarji so se vsaj deloma tako za-
ložili, da jim prihodnjih 14 dni ne bo preveč huda
preda. Tako vsaj zatrjujejo nekateri izmed njih in
njihovi nakupovalci. Če je torej to res, potem ni
pričakovati, da bi prihodnji ljubljanski sejem bil

posebno živahen. Gotovo pa je, da bo imela akcija
Kmečke zveze popoln uspeh, ako bodo ostali kmeti
je složni. Storitni pa morajo svojo dolžnost tud
oblasti, ki bi naj preprečile, da zvišanje cen živin
ne bo zadelo konsumentov. Bil bi skrajni čas, da se
cene mesu maksimirajo, izkoriščevalno delo raznih
živinskih prekupevalcev pa energično prepreči.

Slike iz fantastičnega angleškega filma o bodočnosti človeka

Svet, kakršen bo leta 1980

Ze včeraj smo prinesli nekaj slik iz fantastičnega filma »Bodoči svet«. Film je narejen po romanu H. G. Wellsa »Things to come«. Režiral je film slavnj angleški režiser Aleksander Korda, ki ga poznamo zlasti po zgodovinskem delu »Sest žen Henrika VIII.«. Wells je vse do lanskega leta bil velik nasprotnik filma. Šele lani se je odločil, da dovoljenje za filmanje svojega romana »Nevidni človek«. Po uspehu, ki ga je ta film doživel, je pa Wells čez noč postal največji zagovornik filma in je začel misliti na večja nova dela. Pri posnemanju svojih filmov je Wells neprestano zraven, nadzira delo režiserjev, igralcev in tehnikov, daje najmanjša navodila za vse in se briga za vse.

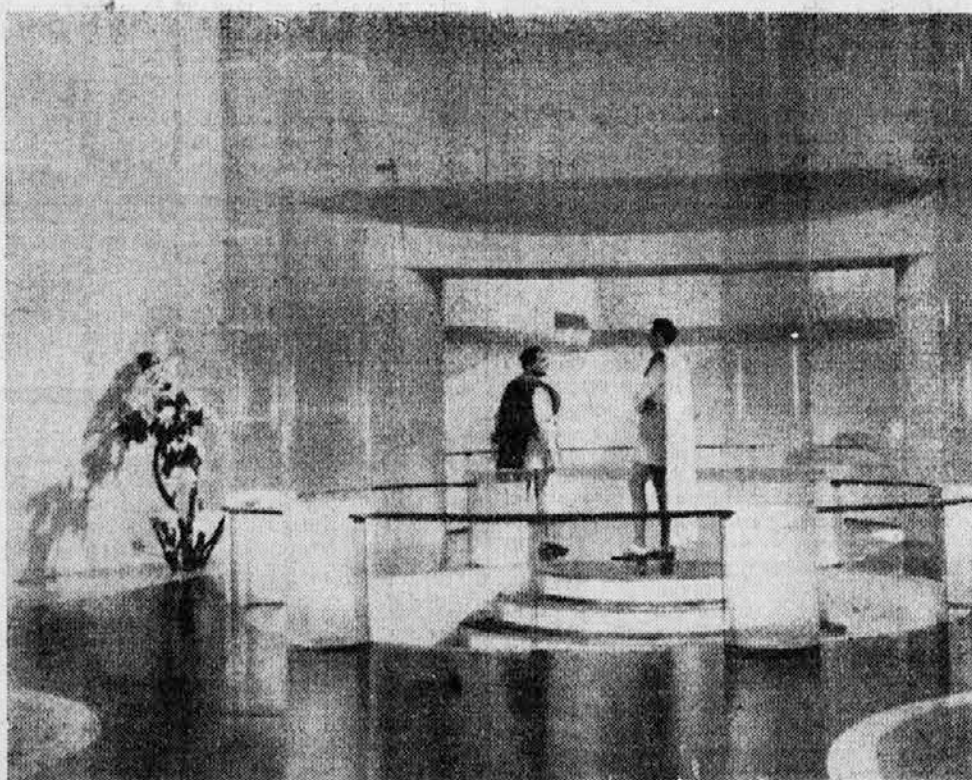
»Svet bodočnosti« je fantastičen film, ki prikazuje življenje v l. 1980. Kaže propad starega sveta v strašni svetovni vojni in rojstvo novega sveta. Za tako filmsko delo je bilo treba ustvariti več kakor samo kostime in gradbe, treba si je bilo izmisliti celo novo življenjsko dobo, novo civilizacijo in nove oblike. Treba je bilo uganiti, kakšna bo n. pr. v takih in takih življenjskih pogojih in ob taki in taki tehniki recimo takratna človeška moda in noša. Treba je bilo premagati tisoče tehničnih težkoč, ki jih film zahteva. Treba je bilo celo izumov, da bo film lahko res kazal vsaj približno verjeten bodoči svet.

Svet brez žalosti

Ta bodoči svet ne bo poznal ne vojne, ne revščine, ne brezposelnosti, ne dolgih delovnih ur, ne bolezni, ne umiranja dojenčkov, da, njegovi ljudje sploh ne bodo vedeli, kaj je kašelj in nahod. Vse to seveda po zamisli pisatelja g. Wellsa in po strašni katastrofi nove svetovne vojne, kuge, ki jo bodo umetno zasejali ljudje, in revolucije. Tako bodo naši prapravniki dosegli starost povprečno 130 let in bodo pri 100 letih približno še tako življenjski, kakor so danes 60 letniki.

Takrat ne bo nič več nebotičnikov, ne velikanskih stanovanjskih kasarn, ljudje bodo prebivali vsi v mestih vil, na deželi, v naravi, ki jo bo polepšala tehnika. Kar bo mest, bodo vsa napol pod zemljo, ali pa skrita v naročju gora. Preplavljala jih bo stalna enakomerna luč, polna ultravijoličnih žarkov, in zrak bo tam umetno čiščen ter umetno temperiran.

Prometno vprašanje bo lepo rešeno. Po širokih cestah bo brez šuma in hrupa tekla promet vozil, ki bodo imela aerodinamične oblike; cesta bo mnogo svetlejša, mnogo močnejše razsvetljena kakor ostali svet, in sicer bo prihajala razsvetljava od vseh strani, tudi od spodaj, tako, da na tej cesti sploh ne bo sence, in bodo prometne nesreče čisto izključene.

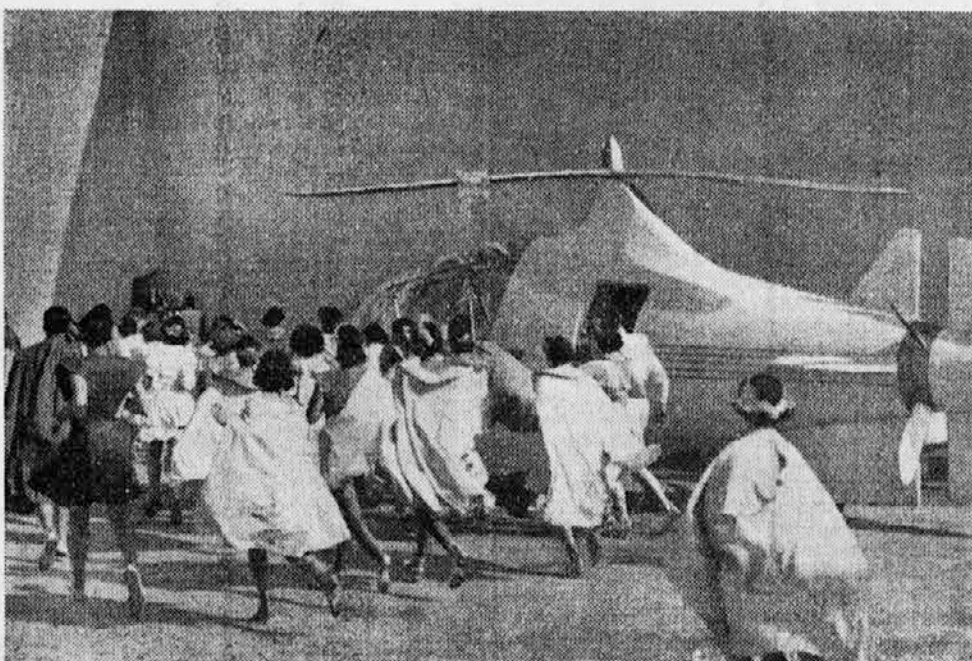

Človeška bivališča bodo podobna steklenim vrtovom

Steklene hiše, steklene strehe

Sobe v hišah bodo take kakor rastlinjaki v modernih vrtnarijah. To bodo velike dvorane s prosojnimi stropi. Ne bo ne kotov, ne oken. Sobe bodo delili med sabo samo stekleni okrasni. Poživljali jih bodo umetni oblaki, valujoča drevesa in neprestano se menjajoče svetlobne igre. Vrata se bodo odpirala, pohoisto bo iz kovine, vsak telefon bo imel tudi svoj televizor, svoj brezžični daljnogled.

Ker teme ne bo več, bo torej dan dolg 24 ur. Zaradi tega bodo ljudje čisto spremenili čas obeda in sploh čas za prehrano. Nihče ne bo hodil raztrgan po svetu, zaščitna obleka za umazano delo bo postala odveč, ker bo vsako delo čisto. Obleka bo narejena v nekakem moderniziranem renesančnem slogu. Moško oblačilo bo iz bele svile in malo

Narod letalcev, ki je preživel propad sveta, prvi gledat granato, ki se je vrnila s poti na mesec

okrašeno z vezeninami. Ramena bodo zelo široko krojena. Zepe bodo nadomestile rokavice, ki bodo imele v zapestjih ščule, v katerih bomo nosili cigarete, užigalnike, bombone in šopke. Poleg tega bo vsak moški nosil s seboj svojo televizorsko ploščo, podobno zrcalu, s katero bo lahko vsak hip videl osebo, ki mu bo prišla na misel. Skrivnosti bodo postale popolnoma nemogoče.

Ženska lepota

Mlade, čudovito lepo rasle ženske se bodo oblačile kakor mladeniči v tudorski dobi. Starih žensk sploh ne bo, ker bo kozmetika napredovala tako, da se bodo ženske ohranile do pozne starosti mladostne, lepe in ne bodo nič sitne. Nervoznosti in histerije zaradi visokega razvoja medicine sploh ne bodo poznale. Izobrazba bo postala predvsem zabavna, tako, da bo šola za mladino naravnost užitek in veselje. Vse predmete od zgodovine do prirodoznanosti bodo učili s pomočjo filma. Filmi bodo ponazarjali pretekle dogodke, slovite ljudi, šege, dobe, stavbarstvo in modo, sploh vse življenje podrtga sveta v preteklih časih. Nogometa in rugbyja ne bo več, golf bodo igrali samo ponekod, čudaki bodo rajši kakor v udobnih me-

Avtor teksta, pisatelj H. G. Wells se posvetuje z glavnima igralcema

svet. Ti bodo vse svoje znanje, vso tehniko in vse najmodernejše pridobitve uporabili za to, da ustvarijo s tehniko človeku srečo, ne pa nesrečo, kakor je bilo do sedaj. Mali narod bo polagoma s svojimi ideali zavladal nad svetom in začel

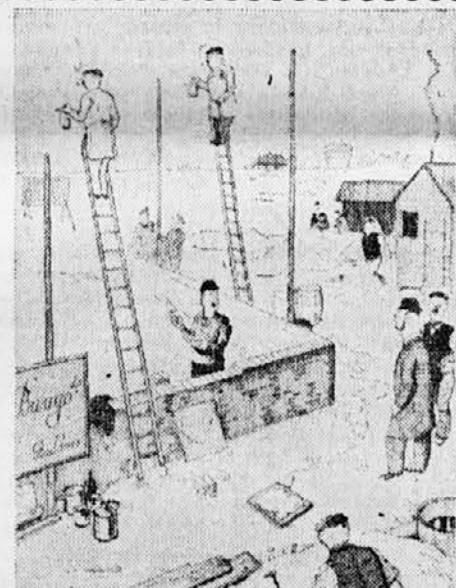
novo dobo civilizacije, miru in lepote.

Toda ljudje niso nikdar zadovoljni. Niti orjaški tehnični izumi in zmage jih ne zadovoljuje, hočejo naprej, zemlja jim postaja premajhna, zato gredo iskat novih življenjskih možnosti na luno. Toda orjaški projektili z raziskovalci se po čudnih vse-mirskih zakonih vrnejo brez uspeha na zemljo, nazadnje se pa drznim inženjerjem le posreči, da izstrelje na mesec moškega in ženskega, ki bosta človeški svet razširila tudi na nove planete. S tem se film konča.

Toda kljub vsem tem velikanskim in fantastičnim pridobitvam in stvaritvam ostanejo ljudje le še zmerom ljudje. In vodja reakcionarjev v filmu toži melanholično: »Ne maram tega človeškega mravljišča in njegove steklene krasote. Dajte mi staro nebo in veter na poljani in sneg na gorah in deževje in naglo menjavanje dneva in noči...«

Siegfriedov meč

Dr. Witt, znani strokovnjak in dosedanj ravnatelj obrtne šole v Kölnu, je izgubil službo, ker ima Zidino za ženo. Za njegovega naslednika je določen skromni zlatar Berthold iz Frankfurta. »Angriff« poroča, da je bil poklonil Göring kot darilo svojega rojstnega mesta »nemški meč«, ki ga je izdelal po točnih podatkih »Pesmi o Nibelungih«. V resnici navaja nemški ep samo težo in velikost čudežnega orožja, s katerim je zaklal Siegfried zmaja. Zlatar ei je moral pomagati z lastno domisljijo. Posul je zlati ročaj z dragulji in zapisal z zlatimi črkami na rezilu: »Nemška zvestoba in čast sta temelj nemške države.« Strokovnjaki zatrjujejo, da je meč zelo neokusen in priča samo o neznanju nemških starih. Toda Göring je bil navdušen in se zdaj na svoj način oddolžil poprej malo znanemu obrtniku.

»Kako gre delo?«
»Dobro, gospod.«
»Ali mi boste postavili hišo o pravem času?«
»Brez skrbi, gospod. Delamo s polno paro.«
»A kaj delajo ti cepci na lestvah?«
»Čakajo, kdaj bodo narejena okna, da jih bodo takoj pobarvali.«

Največje čudo

Največje čudo tega bodočega sveta pa bo vse-mirski top, ki bo predstavljal končno razvojno stopnjo kanona, kakršnega je prerokoval Jules Verne pred 50 leti v svoji knjigi »Polet na luno«. Vernerjev top je bil do ustja zakopan v zemlji in je izstrelil veliko granato, v kateri so bili zaprti trije učenjaki, ki so hoteli leteti na luno. Wellsov vse-mirski top pa stoji na gori in je sestavljen iz cele vrste topovskih cevi, ki so vtaknjene druga v drugo. To zaradi tega, da se bo svet okoli njega čim manj tresel. S tem bodo ljudje pošiljali poročila in raziskovalce na druge svetove v vesemiru.

Seveda kljub vsej mehanizaciji vendar ljudje ne bodo nehali biti ljudje. To pripoveduje sam pisatelj teksta Wells. »Ne morem prerokovati, da bi bila deklica iz l. 1980 samo nekaka možganska telefonska centrala. Oblike bodo nove, človek pa bo v svojem bistvu ostal isti.«

Tudi tedaj bodo na svetu že zmerom ljudje, ki ne bodo hoteli živeti po mehaničnih zakonih, veljavnih za vse ljudi. Te bodo smatrali za nazadnjake; pripravljali bodo upore, ki pa jih bo oblast zadušila s plinskimi bombami, ki ne prizadevajo bolečin, ampak pogreznje človeka v spanec. Te plinske bombe bodo metali posebni nadzorniki življenja, ki bodo nadomestovali današnjo policijo.

Vsebina filma

Film predstavlja letalski napad na glavno mesto Everytown, ki bo strahovito razredil prebivalstvo. Svetovna vojna, ki bo temu napadu sledila, bo trajala nekaj let in bo uničila ves svet. Po vojni bodo svet zadele bolezni in strahovite nesreče, ki bodo iztrebile vse zemeljsko prebivalstvo do zadnjega človeka. Samo nekemu malemu kraju bo prizanešeno. Tja se bodo rešili mladi študentje, tehniki in letalci, ki bodo začeli znova ustvarjati

Mrtvi in dva živa

»Mati,« je vprašal, »ali sem te razočaral?« Vrčča težka boječnost je ležala v vprašanju. Pomislila je, predno je odgovorila, pa še zdaj se je umikala v odgovoru: »Zakaj razočaral?« je vprašala.

»Kaj misliš, ali sem bil figa-mož?«

Tedaj ga je pogledala mirno in vprašujoče: »Gotovo si storil tako, kakor si mislil, da je pravilno.«

Čutil je strastno potrebo, da zlomi to zadržanost; zato se je razvnel: »Da, mati. Stvar je ravno v tem, drugi mislijo, da ni pravilno. Oni menijo, da sem se enostavno prestrašil. Toda to ni res, mati. Jaz sem pač bil mnenja, da je življenje več vredno.«

V materino lice je prišel milejši izraz: »Torej tako si menil?«

»Da, mati, tako. Menil sem, da za kaj tako malega človek ne sme umreti. Kaj morda ti ne misliš tako?«

Pogledala ga je z rahlim videzom nevernosti. — »Umreti? Ti torej misliš, da bi on streljal?«

»Da,« je odgovoril, »gotovo. Tako je nastopil. In tedaj sem mislil, da ne smem... toda ti morda misliš...?«

Vprašanje je bilo negotovo zastavljeno in je celo mater zmedlo. »Ah, jaz,« je rekla. »Jaz sem stara žena in vsega tega nič ne razumem.«

»Ali si od drugih slišala?«

Materino lice je postalo naenkrat zopet trudno in zagrenjeno. »Da,« je priznala. »Toda drugi vedo toliko povedati. Saj veš, kakšni so ljudje.«

Dalje ni bilo moči priti. Tako sta ostala drug ob drugem in sedela nekam zgubljena in nevedna. Od časa do časa sta se spogledala, Berger je nervozno bobnal ob

mizno ploščo. Ko se je zalotil, je prenehal in si z roko popravil lase nazaj. Kratko zatem se je odločil in vstal. »Moram iti,« je rekel, »ti boš legla.«

»Ah, kje,« je dejala. »Radi mene prav lahko ostaneš, dragi moj.«

V nežnosti načina je ležalo nekaj, kar je Bergerja zagrabilo. Prijel je svojo mater za ramena in gledal vanjo. »Ti si se pač razočarala, kaj?«

Ona pa se je pogumno zoperstavljala. »Nikar vendar,« je odgovarjala.

»Res ne, mati?«

»Rečem ti.«

Tedaj je zvedel vse, kar je čutila. Bolan na srcu je odšel ven, da vzame plašč. Spremljala ga je do vrat.

»Pridi spet kaj, ko boš imel časa,« je dejala.

»Da, mati. Lahko noč.«

»Lahko noč pa pozdravi doma.«

»Hvala, bom.«

Moral je preko temnega dvorišča in skozi ozka vežna vrata, predno je prišel na cesto. Zunaj je postal za trenotek, in ni vedel, kaj naj napravi. Potem je skomignil z rameni in odšel v globoki potrtosti.

Da, da, si je rekel v obupni ravnodušnosti, zdaj sem tam.

Čim dalje je šel, tembolj ga je težilo breme. Znova ga je zajela nemočna grenkoba. Ni bila naperjena proti materi, ne, pač pa proti vsem in vsemu. Za trenotek mu je prišlo na misel, da mora govoriti z Lüdersenom. Toda to mu je bilo brezupno in je takoj opustil.

»Ah, kaj, je mislil, moram se pač vase zagriziti in molčati. Četudi boli. Toda kdor odlaga, ne razlaga. Navsezadnje je čudno, da še živim. Saj bi pravičar in ljubo moral biti že mrtev. Prav za prav ne smem več živeti.«

Začelo je deževati, stopil je hitreje. Tako je bil za-

topljen vase, da niti ni opazil, kako mu je prišel človek nasproti, ki bi se skoraj vanj zaletel. Zamrmral je in se opravičil, ko pa je hotel dalje, se je drugi ustavil in nekaj hotel.

»Oprostite,« je rekel. »Ali mi lahko rečete, koliko je ura?«

Berger je mehanično pogledal na uro. »Deset je minilo,« je odgovoril.

»Tako pozno je že? In še deževati je začelo navsezadnje. V tem mestu najbrž čisto dežuje?«

Nekaj v njegovem glasu je vzbudilo Bergerjevo pozornost. »O da,« je odgovoril. »Vi niste domačin?«

»Še ni dolgo, kar sem tukaj. Ne poznam nikogar. Mislim, da se tudi midva še nisva videla?«

Berger ga je začuden gledal in majal z glavo: »Ne,« je odgovoril. »Ne spominjam se.«

Oni je položil par prstov na klobukov krajec in pozdravil.

»Hvala lepa. Moram zaviti tukaj navzdol.«

Berger se je ustavil na oglu in gledal za njim. To je kakor v starih časih, je mislil, ko človeka ni bilo treba biti strah, ako ga je kdo nagovoril.

2.

Sicer pa vsled dogodka ni sam Berger trpel. Tudi gospa Quisthus je morala nositi svoj delež. Njeno trpljenje ni bilo morda tako silno, vendar je bilo mnogo bolj boleče. Berger je kljub vsemu imel globoko v svoji polzvesti neko temno upanje, neko fatalistično prepričanje, da bo še rešil svojo čast, da bo moralo nekaj priti, — nekaj prav čudovitega, nekaj samo po sebi razumljivega — kar bo vse postavilo v drugo luč. Kako se bo to zgodilo, ni niti malo vedel. Hotel je le, da bi se tako zgodilo.